

Mednarodna konferenca
Upravljanje s kulturno krajino
alpskega sveta Bled, 15.4.2025

PREGLED
KMETIJSTVA NA
OBMOČJU
VZHODNIH
JULIJSKIH ALP

Tatjana Grilc
KGZS - Zavod KR

Kmetijstvo na območju Zgornje Gorenjske

POSEBNOSTI

Območja z omejenimi območji za kmetijsko dejavnost (OMD)

OMD-Gorska območja, razgiban relief, nadmorska višina

ŽIVINOREJA -reja govedi, drobnice

Več manjših kmetij, zaznano rapidno opuščanje

V zadnjem obdobju, manko klavnih telet in bikov pitancev

Posledica neobdelanost manjših, težko dostopnih površin

Velik delež trajnih travnikov in planinskih pašnikov

Kmetijske površine v obdelavi občine Zgornje Gorenjske

	njive (ha)	delež (%)	trajni travniki (ha)	delež (%)	planine (ha)	delež (%)	SKUPAJ kmetijske površine (ha)
Občina							
BLED	178	16	756	66	205	18	1.139
BOHINJ	42	2	1.507	69	630	29	2.178
GORJE	47	6	585	80	97	13	729
JESENICE	15	2	484	53	408	45	907
KRANJSKA GORA	9	1	997	71	407	29	1.414
RADOVLJICA	581	25	1.555	68	166	7	2.302
ŽIROVNICA	73	10	410	54	276	36	760
							9.428

Tradicija paše

Paša na planinah in pašnikih

Paša v času vegetacije –
odgon živali

- na nižinske pašnike
(april),
- predplanine (maj, prva
polovica junija),
- visokogorske planine (konec
junija)

Zaključek paše september –
oktober

Število agrarnih skupnosti, planin in rejcev, ki pasejo

Občina	št. agrarnih skupnosti	št. planin	št. nižinskih pašnikov	število rejcev ki pasejo	število govedi na paši	število drobnice na paši	število kopitarjev na paši	GVŽ
BLED	8	8	2	29	224	0	0	197
BOHINJ	9	29	8	139	779	92	52	627
GORJE	3	2	2	24	102	0	17	92
JESENICE	6	8		86	355	609	34	357
KRANJSKA GORA	7	15	2	68	446	290	43	388
RADOVLJICA	6	6		55	143	240	3	133
ŽIROVNICA	5	5		46	183	222	56	204
SKUPAJ	44	73	14	447	2232	1453	205	1998

Peš odgon živali iz
vasi Zasip na planino
Sp. Krma - 5 ur.

Krava vodnica –
„izkušnje” krave se
prenašajo na mlaiše

- Ohranjanje tradicije
- Vaški praznik in praznik kmetije
- Povezovanje prebivalcev, članov AS
- Doživetje za obiskovalce, turiste

Video: Pastirica pod Triglavom

Pri odgonu sodelujejo otroci, celotna družine rejca

- Ohranjanje biodivezitetete območja
- Zagotavljanje habitata za različne živalske in rastlinske vrste območja
- Posledično ohranitev številčnih rastlinskih in živalskih vrst

Video: Pastirica pod Triglavom

Površina pašnikov in število živali na planinah občine Bled, Bohinjš Gorje, Jesenice, Kranjska Gora, Radovljica, Žirovnica (2012–2022)

LETO	POVRŠINA PAŠNIKOV (HA)	GLAV VELIKIH ŽIVALI (GVŽ)	ŠTEVILO ŽIVALI (KOM)
2012	2340	2501	4958
2013	2327	2350	4609
2014	2370	2461	4836
2015	2235	2597	4987
2016	2298	2702	5246
2017	2304	2710	5351
2018	2264	2724	5407
2019	2270	2642	5271
2020	2271	2492	5018
2021	2246	2618	5213
2022	1926	2251	4238

- Manj rejcev odžene živali na planino
- Zmanjšuje se število živali na planinah
- Nizke obtežbe z živalmi na planinah, posledično slaba obdelanost planin, hitro zaraščanje

The background image is an aerial photograph of a mountainous landscape. It shows a wide, green valley floor with patches of white, possibly snow or light-colored rocks. In the lower-left foreground, there is a small, light-colored house with a dark roof and several solar panels installed on it. To the right of the house, a herd of brown and white cows is grazing on the grass. The valley is surrounded by steep, forested slopes. The trees are mostly dark green, suggesting conifers. The overall scene is a typical alpine or mountain environment.

Izzivi pašništva

- Velika prisotnost zveri v alpskem prostoru
- Povečevanje števila napadov volka na rejne živali
- Izgube črede, vliv na kmetijsko proizvodnjo in gospodarnost reje
- Prazne planine, ni drobnice v visokogorskih planinah (Zgornja Krma-AS Zasip, AS Stara Fužina)
- Aktivnosti obiskovalcev planin, turistov
- Bonton obiskovalcev (psi, uporaba kali za kopanje in pranje psov, vstopanje v ograjene pašnike, bik na planini)

Število napadov, s strani zavarovanih živalskih vrst, po občinah

občina/leto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
BLED	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0
BOHINJ	5	9	11	1	11	11	6	16	27	11	7
GORJE	1	1	3	0	0	4	2	0	3	11	1
JESENICE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KRANJSKA GORA	5	1	0	0	0	6	0	7	4	1	0
RADOVLJICA	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
ŽIROVNICA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
skupno število napadov	12	11	14	1	11	21	8	23	38	24	9

Planina Lipanca, Brdo, Klečca – opuščena 2010

paslo se je 500 ovc od rejcev iz Bleda
planina se je zarasla

Zgornja Krma

drobnice na planino, od 2023 naprej

volka na drobnico, tri leta zaporedoma

Planina

ni več odgona

posledica napadov

<https://www.metropolitan.si/zivali/zalostna-vest-kot-vse-kaze-slavc-ni-prezivel-zime/>

foto: Luka Jenec

Liked by [simona_hozjan](#), [ursah24](#) and 511 others
[suzanaecimovic](#) Poletje, sonček in gorski zrak. 🌞☀️
Nesmisli življenja ostanejo tam nekje daleč v d... more

14 likes

Arhiv: Luka Jemec

Sedaj že preteklost...
...a upamo da bo še kdaj
realnost

Planinsko pašništvo

Gospodarski
vpliv

Ekološki
vpliv

Podnebne
spremembe

Vpliv na
biodiverzitet
o

Ohranjanje
narave

Ohranjanje
kulturne
krajine

Ohranjanje
pohodništva
in
planinskega
turizma

Ohranjanje
podeželja in
socialne
stabilnosti

Foto: Tatjana Grilo

Foto: Tatjana Grilo

Foto: Tatjana
Grilc

Foto: Tatjana
Grilc

Strmi
smer,
da bomo tudi v
prihodnje lahko
doživeli ...

Planina Tosc, pastir
Šoklič Anton

HVALA ZA VAŠO POZORNOST